

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
УПРАВНИ СУД
Одељење у Новом Саду
III-10 У 12108/19
Дана 13.06.2022. године
Београд

У И М Е Н А Р О Д А

Управни суд у већу састављеном од судија: Наде Балешевић, председника већа, Весне Слијепчевић и Весне Мартиновић, чланова већа уз учешће судског саветника Јелене Јордовић, записничара, одлучујући у управном спору по тужби тужиоца А.А., ... број ..., ..., коју заступа пуномоћник Мирослав М. Николић, адвокат из Београда, ул. 27. Марта број 11/1, ради поништаја решења Министарства финансија Републике Србије, пословни број 46-00-00112/2017-13 од 16.05.2019. године, уз учешће заинтересованог лица Републике Србије, чији је законски заступник Државно правобранилаштво – Одељење у Новом Саду, у правној ствари враћања имовине, након одржане усмене јавне расправе дана 09.06.2022. године, на нејавној седници већа одржаној 13.06.2022. године, донео је

П Р Е С У Д У

Тужба **СЕ УВАЖАВА, ПОНИШТАВА** решење Министарства финансија број 46-00-00112/2017-13 од 16.05.2019. године и предмет **ВРАЋА** надлежном органу на поновно одлучивање.

ОБАВЕЗУЈЕ СЕ тужено Министарство финансија Републике Србије да тужиоцу А.А. ..., ... бр. ..., накнади трошкове управног спора у износу од 34.500,00 динара у року од 15 дана од дана пријема пресуде.

ОДБИЈА СЕ захтев заинтересованог лица Републике Србије за накнаду трошкова управног спора.

О б р а з л о ж е њ е

Оспореним решењем одбијена је као неоснована жалба тужиоца изјављена против решења Агенције за реституцију Републике Србије, Подручне јединице Нови Сад, улица Хајдук Вељкова 11, којим је одбијен захтев поднет од стране тужиоца број 46-042151/2014 од 03.03.2014. године, за враћање одузете имовине, односно обештећење, и то оранице, вртова, куће и дворишта, пашњака и њиве, све у к.о. Нови Сад, као неоснован у целисти.

Тужбом, поднетом Управном суду 26.07.2019. године, тужилац оспорава законитост решења туженог органа наводећи да у акту није правилно примењен закон, други пропис или општи акт, да у поступку доношења акта није поступљено по правилима поступка, да је чињенично стање непотпуно и нетачно утврђено, да је из утврђених чињеница изведен неправилан закључак у погледу чињеничног стања и да је тужени прекорачио границе законског овлашћења. Тужилац се позива на додатни доказ – одлуку Светог Архејереског Синода Српске Православне Цркве број 897/зап. 591 од 08.07.2019. године и истиче да се из тог доказа утврђују додатне чињенице: правно следбеништво задужбине у односу на Српску црквену задужбину СПЦ, са истим називом коме је својевремено одузета имовина, из досадашњег тока поступка и да ова задужбина представља Српску црквену задужбину СПЦ и део унутрашње организације Српске Православне Цркве у смислу члана 257. Устава Српске Православне Цркве као и задужбине са истим називом којој је одузета имовина. Даље наводи да овај доказ није могао раније доставити, јер га је издало треће лице, Свети Архијерејски Синод СПЦ дана 08.07.2019. године. Позива се на одредбе члана 42. став 7. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу и истиче да је подносилац захтева дужан да достави само оне податке и доказе које је и доставио тужилац а не и друге податке и доказе на које се позива првостепени орган у ожалбеном решењу. Позива се на законско начело заштите права странке из члана 6. став 1. и става 3. Закона о општем управном поступку и истиче да је првостепени орган супротно том законском начелу очекивао од подносиоца захтева да доказује своју активну легитимацију и да доказивањем своје регистрације по раније важећим прописима и своју активност након одузимања имовине, иако то у закону о враћању одузете имовине и обештећењу нигде није прописано те да је ту правну везу тужилац већ доказао одговарајућим исправама АПР, Регистра задужбине и фондације како је то изричито прописано у члану 42. став 4. тачка 4. у вези са ставом 3. тачка 6. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу. Истиче да је у току поступка доказао да је из оправданих разлога уништења архивске грађе приликом НАТО бомбардовања онемогућен да достави додатне доказе у погледу своје раније регистрације и активности након одузимања имовине, тиме што је првостепеној Агенцији доставио писано обавештење РС Министарства културе и информисања од 29.08.2018. године. Даље наводи да правоснажно решење АПР у регистрацији усклађивања ове задужбине у списима донето на основу одредби члана 68. став 1. Закона о задужбинама и фондацијама у поступку усклађивања ове задужбине, а не у поступку њеног новог оснивања. Даље указује да своју активну легитимацију доказује тиме што је он иста задужбина са истим називом којој је имовина одузета, односно да је тужилац правни следбеник Задужбине којој је имовина одузета, те да своју активност након одузимања имовине и своју правну везу из члана 42. став 3. тачка 6. Закона о враћању имовине и обештећењу доказује на основу следећих доказа: правноснажне одлуке Светог Архијерејског Синода Српске

Православне цркве број 897/зап. 591 од 08.07.2019. године; решења АПР – Регистра задужбине фондација број БЗФ-199/2014 од 18.03.2014. године, затим потврде АПР Регистра задужбине и фондација број БЗФ-476/2016 од 16.01.2017. године којом су потврђене чињенице усклађивања задужбине тужиоца као и датума њеног оснивања, те јавне исправе – акта Министарства културе и информисања број 415-00-00012/2018-02 од 29.08.2018. године, као и потврде СПЦ Патријаршијског Управног одбора број 342 од 15.03.2017. године. Указује да су у смислу претходно наведеног, разлози о битним чињеницама у образложењу оспореног решења противречни са наведеним чињеницама и доказима те да се тужилац основано позива на судску праксу Уставног суда из одлуке број УЖ-8466/2012 од 22.06.2015. године. Даље наводи да је диспозитив оспореног и првостепеног решења у противречности са кључним разлозима из другостепене и првостепене одлуке, а и разлози о битним чињеницама су међусобно противречни. Наглашава да је активну легитимацију и правну везу задужбине тужиоца са задужбином од које је имовина одузета утврђивао и ценио на основу континуитета воље и циљева задужбине што је супротно члану 5. и члану 42. став 7. у вези са ставом 3. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, даље указује да тужени уопште није применио односно није правилно применио члан 68. став 1. Закона о задужбинама и фондацијама на основу којих је ова Задужбина извршила своје усклађивање са важећим законом и наставила са радом (правноснажним решењем АПР о усклађивању) број БЗФ-199/2014 од 18.03.2014. године, али тужени о разлозима о битним чињеницама супротно тим законским одредбама тврди да тим законом није прописана могућност обнове рада задужбине, већ само оснивање нове задужбине, због чега тужиоцу није признао да је наведеним правноснажним решењем Агенције за привредне регистре о усклађивању, извршио своје усклађивање, а не ново оснивање те да је основан још 10.03.1857. године. У тужби даље истиче да је погрешно утврђено да у време подношења захтева тужилац није био регистрован, односно изведен је погрешан закључак из решења АПР бр. БЗФ-199/2014 од 18.03.2014. године о усклађивању задужбине тужиоца. Истиче и да је низом доказа да није престао да постоји и да задужбина није престала да обавља рад, те да се не ради о две различите задужбине те у том смислу налази да би требало применити судску праксу Уставног суда из одлуке УЖ-8466/2012 од 22.06.2015. године у којој је Уставни суд заузео становиште да уколико је задужбина наставила са радом или ако је правни следбеник задужбине обновио њен рад, она има право да захтева враћање одузете имовине. Наводи и да је у смислу претходно истакнутих разлога јасно да је тужени из утврђених чињеница из две јавне исправе АПР изводио неправилне закључке у погледу чињеница дана оснивања и усклађивања задужбине што је од значаја за активну легитимацију и правну везу задужбине са бившим власником и у том смислу указује на погрешну примену члана 68. став 1. Закона о задужбинама и фондацијама, затим члана 3. став 1. тачка 1. тачка 2. и тачка 4. Закона о поступку регистрације у Агенцији за привредне регистре те истиче да тужени уопште није применио члан 30. Закона о задужбинама и фондацијама. Налази да је оспореним решењем тужени одлучио у истој односно битно сличној правној чињеничној ситуацији у односу на своје раније донето решење у другом поступку број 46-00-02194/2016-13 од 31.05.2017. године, а што представља повреду уставом зајамченог права на правично суђење из члана 32. став 1. Устава Републике Србије, те да тужени није стварно надлежан да одлучује о правној снази законитости исправе АПР, као и да није правилно применио одредбе члана 6. и 7. Закона о црквама и верским заједницама у вези са чланом 44. став 2. Устава Републике Србије када није признао доказну снагу потврде Патријаршијског управног одбора СПЦ број 342 од

15.03.2017. године. Истиче да су разлози о битним чињеницама и диспозитив оспореног решења противречни са првостепеним решењем, јер је у првостепеном решењу утврђено да у конкретном случају постоји правна веза која произлази из усклађене регистрације. Даље наводи да тужени није применио Закон о поступку регистрације у АПР већ је отворено прекршио те одредбе и то одредбе члана 3. став 1. тачка 2. и тачка 1. наведеног закона, затим да није уопште применио члан 9. Правилника о ближој садржини и начину вођења регистра задужбине и фондација већ да је отворено кршио те одредбе. Налази да се оспореним решењем врши повреда уставом зајамченог права тужиоца на правично суђење из члана 32. Устава Републике Србије и право на имовину из члана 58. Устава Републике Србије, као и права на правну сигурност из члана 36. Устава Републике Србије, те да претходно наведени разлози указују на очигледну повреду основних начела поступка из члана 7. Закона о општем управном поступку, члана 10. и члана 8. истог закона. Предлаже да суд оспорено решење поништи и својом пресудом реши ову управну ствар и усвоји захтев тужиоца у целисти, односно да предмет врати туженом на поновно одлучивање и обавезе га да тужиоцу накнади трошкове управног спора и то у износу од 16.500,00 динара за састав тужбе увећано за трошкове судских такси по таксеној тарифи.

У одговору на тужбу тужени орган је остао при разлозима изнетим у оспореном решењу и предложио да суд тужбу одбије као неосновану.

Заинтересовано лице Република Србија је путем законског заступника Државног правобранилаштва - Одељења у Новом Саду суду доставило одговор на тужбу у ком наводи да је оспорено решење донето у складу са законом и да је чланом 47. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу прописано да ће надлежна агенција донети решење о одбијању захтева када утврди да не постоји законски основ за враћање или обештећење, те да је током поступка правилно утврђено да тужилац није правни следбеник задужбине којој је одузета имовина у смислу члана 5. став 1. тачка 2. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, па предлаже да суд тужбу одбије и тужиоца обавезе да сноси трошкове за састав одговора на тужбу у износу од 9.000,00 динара.

Пошто се у овој управној ствари ради о двостраначком предмету у ком је јавна расправа обавезна у смислу члана 34. став 2. Закона о управним споровима ("Службени гласник РС", бр. 111/09), суд је одржао јавну расправу дана 09.06.2022. године. Усмена јавна расправа у овој управној ствари одржана је у присуству пуномоћника тужиоца и у одсуству уредно позваног туженог и законског заступника заинтересованог лица, применом одредби члана 38. Закона о управним споровима.

Оцењујући законитост оспореног решења у границама захтева из тужбе у смислу одредбе члана 41. став 1. Закона о управним споровима ("Службени гласник РС" број 111/09), ценећи наводе тужбе и одговора на тужбу туженог и законског заступника заинтересованог лица, наводе пуномоћника тужиоца на усменој јавној расправи, као и целокупне списе ове управне ствари, Управни суд је нашао да је тужба основана.

Из стања у списима и образложења оспореног решења произлази да је тужилац дана 03.03.2014. године, Агенцији за реституцију Републике Србије – Подручној

јединици Нови Сад поднео захтев за враћање одузете имовине, односно обештећење број 46-042151/2014 иза бившег власника задужбине Б.Б. из ... и то оранице, вртова, куће и дворишта, пашњака и њиве, све у к.о. Нови Сад, а која имовина је одузета одлуком ГНО из Новог Сада број 8184/46 од 14.02.1946. године и коначном одлуком Окружног Аграрног суда у Новом Саду број 223 од 01.03.1946. године. У поднесцима од 06.05.2014. године, 18.08.2016. године и 25.08.2016. године, тужилац је истицао да је предметна имовина одузета од ове задужбине те да је странка иста она задужбина од које је предметна имовина одузета, да је решењем АПР-а о усклађивању БЗФ199/2014 од 18.03.2014. године, извршено усклађивање подносиоца захтева са Законом о задужбинама и фондацијама. Надаље је наведено да уколико поступајући орган сматра да наведени доказ не потврђује да је подносилац захтева иста она задужбина којој је одузета имовина, има обавезу да подносиоца захтева на основу истог доказа сматра правним следбеником те задужбине. У спроведеном поступку, дана 18.08.2016. године, одржана је усмена расправа на којој је пуномоћник подносиоца остао при поднетом захтеву, као и прецизираним наводима из поднесака истичући да је имовина која је предмет захтева у време одузимања била својина бившег власника као и да је подносилац захтева иста та задужбина, а што према наводима пуномоћника потврђује и решење Агенције за привредне регистре, Регистра задужбине и фондација, којим је регистровано усклађивање подносиоца захтева са одредбама важећих Закона о задужбинама и фондацијама, односно обнављање рада, а не оснивање. Државно правобранилаштво, Одељење у Новом Саду се изјаснило поднеском Рес 420/16 од 03.08.2016. године, у ком је наведено да истичу обавезу Агенције да примени све важеће прописе, а посебно одредбе Закона о враћању одузете имовине и обештећењу. Увидом у одлуку Градског народног одбора Нови Сад број 8184/1946 од 14.02.1946. године и коначну одлуку Окружног Аграрног суда Нови Сад број 2223/1946 од 01.03.1946. године утврђено је да посед Српске православне црквене општине, Б.Б. и В.В., падају под удар аграрне реформе на основу члана 3. тачка 3. Закона о аграрној реформи и унутрашњој колонизацији, те да се одузимају парцеле таксативно побројане у наведеним одлукама. Увидом у решење Агенције за привредне регистре, Регистар задужбине и фондација број БЗФ199/2014 од 18.03.2014. године утврђено је да је тим решењем усвојена јединствена регистрациона пријава усклађивања правних лица и других субјеката и регистрације у јединствени регистар пореских обвезника те да је у Регистар задужбина и фондација регистрована А.А. и да је као датум оснивања наведен 10.03.1857. године. Увидом у Статут задужбине А.А. утврђено је да је тај Статут донео управни одбор те задужбине на седници одржаној 03.02.2014. године применом члана 33. став 4. у вези са чланом 34. Закона о задужбинама и фондацијама. Из Статута је даље утврђено да је задужбина намењена за верске, црквено-просветне, добротворне односно друге потребе српске православне цркве, односно Епархије бачке, односно Црквене општине Епархије бачке као и да имовину задужбине чини имовинско право на реституцију непокретности тј. оранице, вртови, куће и двориште, пашњак и њиве, све у к.о. Нови Сад у укупној површини од 391 јутро 1279 кв хв, док другу имовину могу чинити добровољни прилози, поклони донацији и тако даље. Код тако утврђеног чињеничног стања првостепени орган је нашао да је захтев подносиоца у целости неоснован, јер подносилац није активно легитимисан за остваривање права у овој управној ствари с обзиром да нису испуњени услови из члана 5. став 1. тачка 2. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, па је одлучио као у диспозитиву решења од 30.11.2016. године. Одлучујући по жалби тужиоца изјављеној против решења првостепеног органа тужени је оценио да је одлука првостепеног органа која је

садржана у диспозитиву ожалбеног решења правилна и на закону заснована, па је одлучио као у диспозитиву оспореног решења од 16.05.2019. године.

Одредбом члана 5. став 1. тачка 2. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу (“Службени гласник РС”, бр. 72/11, 108/13, 142/14 и 88/15), прописано је да право на враћање имовине или обештећење има задужбина којој је одузета имовина, односно њен правни следбеник.

По оцени Управног суда, тужилац тужбом основано оспорава законитост решења туженог органа. Наиме, првостепени орган је увидом у одлуку Градског народног одбора Нови Сад број 8184/1946 од 14.02.1946. године и коначну одлуку Окружног Аграрног суда Нови Сад број 2223/1946 од 01.03.1946. године утврдио да посед Српске православне црквене општине, Б.Б. и В.В., пада под удар аграрне реформе на основу члана 3. тачка 3. Закона о аграрној реформи и унутрашњој колонизацији и да се одузимају парцеле таксативно побројане у наведеним одлукама, те да из решења Агенције за привредне регистре, Регистар задужбине и фондација број БЗФ199/2014 од 18.03.2014. године произлази да је тим решењем усвојена јединствена регистрациона пријава усклађивања правних лица и других субјеката и регистрације у јединствени регистар пореских обвезника и да је у Регистар задужбина и фондација регистрована А.А., а да је као датум оснивања наведен 10.03.1857. године. Ценећи основаност поднетог захтева, првостепени орган је нашао да је захтев подносиоца у целости неоснован, јер подносилац није активно легитимисан за остваривање права у овој управној ствари с обзиром да нису испуњени услови из члана 5. став 1. тачка 2. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу, а тужени орган је одлучујући по жалби тужиоца изјављеној против решења првостепеног органа оценио да је одлука првостепеног органа која је садржана у диспозитиву ожалбеног решења правилна и на закону заснована, јер подносилац захтева за враћање имовине у овом предмету, није задужбина којој је имовина одузета нити је правни следбеник те задужбине, да је основана 2014. године, да је својство правног лица стекла уписом у Регистар Агенције за привредне регистре на основу решења тог органа број БЗФ199/2014 од 18.03.2014. године, у складу са чланом 29. Закона о задужбинама и фондацијама, те да није задужбина којој је имовина одузета нити је њен правни следбеник, јер не постоји континуитет воље и циљева између бившег власника и подносиоца захтева. Тужени је нашао да у списима не постоји било какав акт о оснивању или својеврсна регистрација бившег власника из којег би се могло утврдити последња воља завештаоца и с тим у вези постављени циљеви и сврха оснивања задужбине бившег власника да би се уопште могло ценити да ли је подносилац захтева наставио са остваривањем циљева због којих је задужбина – бивши власник била и основана, те да је подносилац захтева регистрован као задужбина у Агенцији за привредне регистре 18.03.2014. године, а да је захтев за враћање имовине односно обештећење поднео 03.03.2014. године, последњег дана рока за подношење захтева из чега је закључено да подносилац захтева у време подношења није ни био регистрован као А.А.. Овако дати разлози се по оцени суда, не могу прихватити као правилни, јер из стања у списима произлази да је одлуком Градског народног одбора Нови Сад број 8184/1946 од 14.02.1946. године и коначном одлуком Окружног Аграрног суда Нови Сад број 2223/1946 од 01.03.1946. године посед Српске православне црквене општине, Б.Б. и В.В., пао под удар аграрне реформе на основу члана 3. тачка 3. Закона о аграрној реформи и унутрашњој колонизацији, те да су одузете парцеле побројане у наведеним одлукама, док са друге стране, из решења

БЗФ199/2014 од 18.03.2014. године произлази да је тим решењем усвојена јединствена регистрациона пријава усклађивања правних лица и других субјеката и регистрације у јединствени регистар пореских обвезника и да је у Регистар задужбина и фондација регистрована А.А. са датумом оснивања 10.03.1857. године. С обзиром на изложено, по оцени суда, тужени је учинио повреду правила поступка из члана 199. став 2. Закона о општем управном поступку ("Службени лист СРЈ", бр. 33/97 и 31/01, "Службени гласник РС", бр. 30/10), јер из стања у списима и датих разлога не произлази одлука у диспозитиву оспореног решења. Такође, тужилац је у току поступка истицао, и доставио доказ да је из оправданих разлога уништења архивске грађе приликом НАТО бомбардовања, односно да је онемогућен да достави додатне доказе у погледу своје раније регистрације и активности након одузимања имовине, а што тужени орган није ценио нити образложио. Наиме, докази приложени списима и утврђене чињенице не упућују на закључак да је тужени исправно закључио да је одлука првостепеног органа правилна и законита, па се тужбом основано указује да је повређен закон на штету тужиоца.

У поновном поступку, тужени орган ће отклонити повреду правила поступка, на које му је указано овом пресудом, правилно и потпуно утврдити све релевантне чињенице на које ће правилно применити материјално право, и након тога донети правилну и на закону засновану одлуку.

У конкретном случају нису испуњени услови за доношење одлуке у спору пуне јурисдикције из члана 43. став 1. Закона о управним споровима, јер природа ствари то не дозвољава и утврђено чињенично стање не пружа поуздан основ за то.

На основу изнетих разлога, ценећи да је оспореним решењем повређен закон на штету тужиоца, Управни суд је одлучио као у ставу 1. диспозитива пресуде применом одредбе члана 40. став 2. и члана 42. став 1. Закона о управним споровима ("Службени гласник РС", бр. 111/09), с тим да је тужени орган везан примедбама суда у погледу поступка, а према одредби члана 69. став 2. истог закона.

Имајући у виду да је тужба уважена, суд је применом одредбе члана 67. и 74. Закона о управним споровима и сходном применом одредбе члана 153. став 1. и 154. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11...87/18) обавезао туженог да тужиоцу на име накнаде трошкова управног спора исплати укупан износ од 34.500,00 динара, односно износ од 16.500,00 динара који чине трошкови састава тужбе и износ од 18.000,00 динара на име приступа пуномоћника тужиоца на усмену јавну расправу, сагласно тарифним бројевима 43. и 44. Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката ("Службени гласник РС", бр. 121/12 ... 37/21), па је одлучено као у ставу 2. диспозитива пресуде. Трошкови на име таксе за тужбу и одлуку се не наплаћују на основу одредбе члана 38. став 1. Закона о враћању одузете имовине и обештећењу.

Суд је одлучио као у ставу 3. диспозитива пресуде применом одредаба чл. 66, 67. и 74. Закона о управним споровима и сходном применом одредаба чл. 150, 153. и 154. Закона о парничном поступку, и одбио захтев заинтересованог лица за накнаду трошкова управног спора, имајући у виду да је тужба у овом управном спору уважена.

ПРЕСУЂЕНО У УПРАВНОМ СУДУ

Дана 13.06.2022. године, III-10 У 12108/19

Записничар
Јелена Јордовић,с.р.

Председник већа-судија
Нада Балешевић,с.р.

За тачност отправака
Управитељ писарнице
Дејан Ђурић

ЈЈ